

РЕЙ БРЕДБЪРИ ЦЯЛОТО ЛЯТО В ЕДИН ДЕН

Превод от английски: Лиляна Георгиева, 1986

chitanka.info

— Готови ли сме?

— Сега веднага ли?

— След малко.

— Ама учените наистина ли знаят? Днес ли ще е, а?

— Гледайте, гледайте! Вижте с очите си!

Децата се притискаха едно о друго като рози, размесени с плевели, трупаха се да зърнат скритото слънце.

Валеше.

Валеше от седем години; хиляди и хиляди дни, състоящи се, изпълнени от край до край с ромон и плискане на вода, с мелодичния звънтеж на дъждовните пристъпи и тътена на бури, толкова свирепи, че заливаха островите като вълни на мощен прилив. Хиляди гори бяха съсипвани от дъжда и наново израстваха хиляди пъти, за да бъдат съсипвани отново. И такъв си бе открай време животът на планетата Венера, а в класната стая бяха събрани децата на мъжете и жените от звездолетите, дошли в един дъждовен свят да положат началото на цивилизация и да преживеят тук живота си.

— Спира, спира!

— Да, да!

Марго стоеше настрана от тях, от тези деца, които не помнеха ни един миг, когато не се е изливал дъжд, дъжд и пак дъжд. Всички те бяха по на девет години; и да бе имало ден, преди седем години, когато слънцето се бе показало за един час и бе открило лика си пред смаяния свят, те не си го спомняха. Понякога, нощем, тя чуваше как се мятат в смътен спомен и знаеше, че сънуват злато или жълта боичка, или монета толкова голяма, че можеш да купиш с нея целия свят. Знаеше — те си мислят, че помнят някаква топлинка, както когато кръвта нахлуе в лицето, в тялото, в ръцете, в краката и в разтрепераните ти длани. Но после, още щом се събудеха, чуваха ритмичното потропване, виждаха безчет прозрачни мънистени огърлици да се търкалят по покрива, по пътеката, над градинката, над гората и от сънищата им не оставаше и помен.

Вчера в училище цял ден бяха чели за слънцето. За това колко прилича на лимон и колко е горещо. И бяха писали разказчета, съчинения или стихотворения за него:

*„Зная: цвет е слънцето за нас,
то цъфти един единствен час.“*

Такова бе стихотворението на Марго, прочетено тихичко в стихналата класна стая, докато навън валеше дъждът.

— Ами, това не си го писала ти! — разбунтува се едно от момчетата.

— Аз съм го писала — отвърна Марго. — Аз.

— Уилям! — подвикна учителката.

Но това бе вчера. А сега дъждът намаляваше и децата се бяха залепили за големите дебели стъкла на прозорците.

— Къде е учителката?

— Ще дойде.

— Тя да побърза, че ще го пропуснем!

Врълхитаха едно върху друго като шеметно колело, цялото от въртящи се спици.

Марго стоеше самичка. Бе много болнаво момиченце, което сякаш с години бе стояло на дъжда и дъждът бе размил синия цвят на очите ѝ, червения цвят на устните ѝ, жълтия цвят на косата ѝ. Също като стара фотография от някой албум, която са избърсали от праха — избеляла, а случеше ли се да заговори, гласът ѝ бе призрачен. Сега стоеше отделно от другите, взираше се в дъжда и в шумния мокър свят отвъд огромното стъкло.

— Ти пък какво гледаш? — рече Уилям.

Марго не отвърна.

— Отговаряй като те питат!

Той я блъсна. Но тя не помръдна; по-скоро се остави той да я премести — и само толкова.

Дръпнаха се встрани от нея, не им се гледаше. Усети, че се махат. Правеха така, понеже тя не играеше с тях из къртящите тунели на подземния град. Кажеха ли ѝ „Ти гониш!“ и хукнеха, оставаше на мястото си и премигваше, но не тичаше след тях. Когато съучениците ѝ пееха песни за щастието, за живота и игрите, устните ѝ едва-едва помръдваха. Само когато пееха за слънцето и за лятото, устните и се раздвижваха, както гледаше потъналите във вода прозорци.

Пък и, разбира се, най-голямото ѝ престъпление бе, че бе дошла тук от Земята само преди пет години и помнеше слънцето, помнеше какво било слънцето и какво било небето, когато тя била на четири години, в Охайо. А те, те бяха прекарвали на Венера целия си живот и са били само на две години, когато слънцето се е показало за последен път; отдавна са забравили цвета му и топлината му и как точно е станало всичко. Но Марго си спомняше.

— То е като монетка — каза тя веднъж, затворила очи.

— Не, не е! — развикаха се децата.

— Като огън — каза тя, — като огън в печка.

— Лъжеш, ти не помниш! — викаха децата.

Но тя си спомняше, стоеше си безмълвна далеч от всички тях, загледана в изменчивата шарка по прозорците. А веднъж, преди месец, бе отказала да влезе под душа в училищната баня и, стиснала ушите и главата си с ръце, крещеше, че не бива да си мокри главата. И след този случай смътно, съвсем смътно бе усетила: тя не е като другите и те го съзнават и странят от нея.

Говореше се, че догодина баща ѝ и майка ѝ щели да си я отведат пак на Земята; за нея това, изглежда, бе съдбоносно, макар да означаваше, че семейството ѝ ще загуби хиляди долари. И поради всички тези причини, важни и маловажни, децата я мразеха. Мразеха бледото ѝ като сняг лице, мълчанието ѝ, изпълнено с очакване, мършавостта ѝ и очертаващото се пред нея бъдеще.

— Махай се! — момчето отново я блъсна. — Какво чакаш?

Тогава тя се обърна и го погледна — за пръв път. И онова, което чакаше, бе изписано в очите ѝ.

— Айде, няма кво да чакаш тука сега! — извика момчето разярено. — Нищо няма за гледане!

Устните ѝ трепнаха.

— Нищо! — крещеше той. — Всичко беше на майтап, нали тъй? — Той се обърна към другите деца. — Нищо няма да има днеска. *Нали?*

Те до едно запремигнаха насреща му, после разбраха, ухилиха се и заклатиха глави:

— Нищо, нищо!

— Ама... — прошепна Марго и очите ѝ станаха съвсем безпомощни. — Но нали тъкмо на днешния ден... учените

предсказват... те казват... те знаят, че слънцето...

— Всичко е на майтап! — рече момчето и грубо я сграбчи. — Ей, я да я пъкнем в някой килер, преди да дойде учителката!

— Не — каза Марго и се дръпна назад.

Те се стекоха около нея, хванаха я и я понесоха — отначало сипеща протести, после молби, после сълзи — назад, в един от тунелите, в една стая, в килер и там затръшнаха вратата и я заключиха. Стояха и гледаха вратата, виждаха как потрепера от това, че тя удря и се блъска в нея. Чуваха приглушените й викове. После, ухилени, се обърнаха и си тръгнаха обратно по тунела, тъкмо когато дойде учителката.

— Готови ли сте, деца? — Тя погледна часовника си.

— Да! — отговориха те.

— Всички ли сме тук?

— Да!

Дъждът намаля още повече.

Струпаха се пред грамадната врата.

Дъждът спря.

Сякаш посред някой филм за лавина, за смерч, ураган или изригнал вулкан се е повредил отначало звукът, заглъхнал е и накрая е секнал целият шум, всички трясъци, целият кънтеж и тътен, а след това някой е издърпал филма от апарата и е сложил вместо него диапозитив с умиротворен тропичен пейзаж, който не помръдва и не трепва. Светът замря. Тишината бе толкова огромна и невероятна, че човек имаше чувството, че ушите му са затъкнати или че изобщо е изгубил слуха си. Децата затиснаха ушите си с ръце. Стояха недалеч едно от друго. Вратата се плъзна и мирисът на безмълвния, обзет от очакване свят проникна при тях.

Слънцето се показва.

Имаше цвета на пламтящ бронз и бе много голямо. А небето край него имаше искрящия син цвят на кахлени плочки. И джунглата бе лумнала от слънчева светлина, а децата, отърсили се от магията, с крясъци се втурнаха в лятото.

— И да не ходите много далеч — викна след тях учителката. — Имате само един час, нали знаете. Не бива да ви навали!

Но те тичаха, обръщаха лица към небето, усещаха слънцето като топла ютия върху бузите си; събличаха палтата си и се оставяха

слънцето да гори ръцете им.

— Еха, много по-хубаво е от слънчевите лампи, нали?

— Много, много по-хубаво!

Спряха се, застанали сред огромната джунгла, която покриваше Венера, растеше и растежът ѝ не спираше нито за миг, неукротим, видим и с просто око. Тя бе гнездо на октоподи, проточила грамадни пипала от растителна плът, тръпнеца, цъфтяща в своята мимолетна пролет. Тя, тази джунгла, имаше цвета на каучук и пепел — от дългите години без слънце. Имаше цвета на камък, на бяло сирене и на мастило.

Децата налягаха засмени върху дюшека на джунглата и чуваха как тя въздиша и цвърти под тях, еластична и жива. Тичаха сред дърветата, плъзгаха се, падаха, блъскаха се едно друго, играеха на криеница и гоненица, но най-много примижаваха срещу слънцето, докато по лицата им потекат сълзи, посягаха към това жълто и към това изумително синьо, вдишваха този от свеж по-свеж въздух и се вслушваха, вслушваха в тишината, която ги потапяше в благословено море без звук и без движение. Оглеждаха всичко, наслаждаваха се на всичко. После, необуздани като животинки, изтръгнаха се от своите пещери, те тичаха, тичаха в кръг с несекващ вик на уста. Тичаха цял час и все не спираха.

И после...

В самия разгар на лудориите едно момиче проплака.

Всички се спряха.

Застанало на открито, момичето протегна ръка.

— Ох, вижте, вижте — каза то разтреперано.

Приблжиха бавно и погледнаха в разтворената ѝ длан.

В средата, изпъкнала и едра, се мъдреше една единствена дъждовна капка.

Момичето заплака, втренчено в нея.

Децата хвърлиха бърз поглед към небето.

— Олеле... Олеле!

Няколко студени капки капнаха върху носовете, върху бузите. Върху устните им. Слънцето се скри зад вълма мъгла. Наоколо задуха хладен вятър. Обърнаха се и тръгнаха отново към подземното здание, отпуснали ръце, усмивките чезнеха от лицата им.

Стресна ги трясък на гръмотевица и, като листа пред надигащ се ураган, те се запрепъваха едно в друго и хукнаха. Падна мълния на десет мили от тях, на пет мили от тях, на една миля, на половин. Небето мигновено притъмня като в полунощ.

Постояха на входа на подземиеото, докато заваля силно. После затвориха вратата и чуха всепоглъщащия звук на дъжд, който лее тонове, порои над всичко и за вечни времена.

— А сега още седем години ли?

— Да. Седем.

После едно от тях изписка:

— Марго!

— Какво?

— Остана в килера, където я заключихме.

— Марго!

Стояха като колове, сякаш някой ги бе вкопал в пода. Гледаха се, после извъръщаха поглед. Гледаха навън към света, където сега валеше, валеше безспир. Не можеха да издържат чужд поглед. Лицата им бяха сериозни и бледи. Гледаха ръцете или краката си, навели глави.

— Марго.

Едно от момичетата каза:

— Ами...

Никой не помръдна.

— Хайде — прошепна момичето.

Бавно минаха по коридора под звуците на дъжда. Свиха през вратата към стаята под звуците на бурята и гръмотевиците, по лицата им играеха светкавици, синкави и страшни. Бавно стигнаха вратата на килера и застанаха пред нея.

Зад вратата на килера цареше пълна тишина.

Отключиха вратата още по-бавно и пуснаха Марго.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
5/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.